

Uluslararası Öğrencilerin Türkiye Ekonomisine Katkıları

Harcamalar, Deneyimler, Algılar

Mehmet Ali BOLAT
Mehmet BAYDEMİR

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No. | General Publication Number: 1781

FCR Sertifika No. | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Eskiyeeni

Yayın No | Publication Number: 364

Kitap Adı : Uluslararası Öğrencilerin Türkiye Ekonomisine Katkıları

Alt Başlık : Harcamalar, Deneyimler, Algılar

Book Title : Economic Contributions of International Students in Türkiye

Subtitle : Expenditures, Experiences, and Perceptions

ISBN : 978-625-5536-77-8

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786255536778

Yazar | Author: Mehmet Ali Bolat | orcid.org/0000-0002-6897-5336

Kurum | Institution: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

ROR ID: ror.org/00xvwpq40

Yazar | Author: Mehmet Baydemir | orcid.org/ 0000-0001-6375-9549

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Other

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 118 (xvi + 102)

Yayın Tarihi | Publication Date: Aralık | December 2025

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: JNK - Eğitim ekonomisi | Economics of education

BISAC: EDU034000 - Eğitim / Eğitim Politikaları | Education / Educational Policy & Reform

THEMA: VFG - Ekonomi ve eğitim | Economics of education

LC Classification: LC67.T9 - Türkiye'de eğitim ve ekonomi | Education and economics in Turkey

DEWEY: 379.11 - Eğitim ve ekonomi | Education and economics

WoS Category: Eğitim ve Eğitim Araştırmaları | Education & Educational Research

WoS Citation Topics Meso: 6.3 - Eğitim Politikaları ve Sistemleri | Educational Policy & Systems

WoS Citation Topics Micro: 6.3.13 - Uluslararası Öğrenciler | International Students

Scopus Subject Areas: 3300 - Sosyal Bilimler (genel) | Social Sciences (General)

Atf Bilgisi | Cite as: Bolat, Mehmet Ali - Baydemir, Mehmet. *Uluslararası Öğrencilerin Türkiye Ekonomisine Katkıları: Harcamalar, Deneyimler, Algılar*. Ankara: FCR Yayın Ltd.-Eskiyeeni 2025.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Uluslararası Öğrencilerin Türkiye Ekonomisine Katkıları

Harcamalar, Deneyimler, Algılar

Mehmet Ali BOLAT
Mehmet BAYDEMİR

Yazarlar Hakkında | About the Authors

Mehmet Ali BOLAT

Dr. Mehmet Ali Bolat, tarih disiplininde Milli Mücadele dönemi, Kafkasya siyaseti ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi alanlarında uzmanlaşmış bir akademisyen ve araştırmacıdır. Araştırma ilgi alanları başta Kuzey Kafkasya'nın çatışma ve birleşme dinamikleri olmak üzere geçmişten günümüze Türkiye'nin Kafkasya politikaları, Gürcistan ve Azerbaycan üzerine devlet-toplum-din-kültür ilişkileri, uluslararası öğrenci hareketliliği, eğitim diplomasisi ve kültürler arası etkileşim üzerine yoğunlaşmaktadır. Özellikle Türkiye'nin misafir öğrencilerle eğitim ve toplumsal entegrasyon politikalarını, uluslararası öğrencilerin uyum süreçlerini, küresel ölçekte kültürel ve sosyal etkileşimlerini incelemektedir. Ayrıca Türkiye Mezunu olarak ülkelerine dönen uluslararası öğrencilerin Türkiye ve diğer ülkelerle ilişkilere katkılarını araştırmaktadır. Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu (UDEF) kurucu başkanı olan Bolat, 2012-2021 yılları arasında federasyon başkanı olarak uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki eğitim, uyum ve ekonomik katkılarına yönelik geniş ölçekli saha çalışmaları yürütmüştür. SADER Yönetim Kurulu üyeliği, Bab-î Âlem Uluslararası Öğrenci Derneği başkanlığı ve 2022'de İNSAMER-İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi başkanlığı gibi görevlerle sivil toplum alanında öncü roller üstlenmiştir. Çatışma ve Birleşme İkileminde Kuzey Kafkasya, Milli Mücadele'de Türkiye'nin Kafkasya Politikası (1919-1921) ve Azerbaycan Devlet-Toplum-Din-Kültür adında yayımlanmış üç adet kitabı ve çok sayıda akademik çalışması bulunmaktadır. Halen İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Bölümü'nde doktor öğretim üyesi olarak görev yapmakta olan Bolat, İZÜ bünyesindeki İpekyolu Medeniyetleri Araştırma ve Uygulama Merkezi müdürlüğünü yürütmektedir.

Dr. Mehmet Ali Bolat is an academic and researcher specializing in the history of the Turkish National Struggle, Caucasus politics, and the history of the Republic of Turkey. His research interests primarily focus on the dynamics of conflict and unification in the North Caucasus, Turkey's Caucasus policy from the Ottoman period to the present, state-society-

religion–culture relations in Georgia and Azerbaijan, international student mobility, educational diplomacy, and intercultural interactions. He particularly examines Turkey’s policies on the education and social integration of international students, their adaptation processes in Turkey, and their global cultural and social interactions. Additionally, he studies the contributions of Turkish university alumni who return to their home countries to bilateral and multilateral relations involving Turkey.

As the founding president of the Federation of International Student Associations (UDEFA), Dr. Bolat served as president of the federation from 2012 to 2021 and conducted extensive field research on the educational, social, and economic contributions of international students in Turkey. He has held leading roles in civil society, including membership on the SADER Board of Directors, presidency of the Bab-ı Âlem International Student Association, and, since 2022, presidency of the İNSAMER–İHH Humanitarian and Social Research Center.

He is the author of three books: *Çatışma ve Birleşme İkileminde Kuzey Kafkasya* (The North Caucasus in the Dilemma of Conflict and Unification), *Milli Mücadele’de Türkiye’nin Kafkasya Politikası (1919–1921)* (Turkey’s Caucasus Policy during the National Struggle, 1919–1921), and *Azerbaycan Devlet–Toplum–Din–Kültür* (Azerbaijan: State, Society, Religion, and Culture), as well as numerous academic articles.

Dr. Bolat currently serves as Assistant Professor in the Department of History at the Faculty of Humanities and Social Sciences, Istanbul Sabahattin Zaim University (İZÜ), and as Director of the Silk Road Civilizations Research and Application Center at the same university.

Mehmet BAYDEMİR

Dr. Mehmet Baydemir, uluslararası ilişkiler disiplinde kamu diplomasisi, eğitim diplomasisi ve yumuşak güç alanlarında uzmanlaşmış bir araştırmacıdır.

Araştırma ilgi alanları başta Sahra Altı Afrika ülkeleri olmak üzere Latin Amerika ve Karayipler bölgesiyle ilişkiler, Afrika sineması, inanç temelli kamu diplomasisi ve uluslararası öğrenci hareketliliği üzerine yoğunlaşmaktadır. Özellikle Türkiye'nin gelişmekte olan ülkelerle eğitim ve kültürel bağlarını güçlendiren politikalarını, uluslararası öğrencilerin ekonomik ve toplumsal etkilerini uzun yıllardır incelemektedir.

Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu (UDEF) Bilim Kurulu üyesi olarak uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki uyum süreçleri, ekonomik katkıları ve eğitim politikalarına yönelik saha çalışmaları yürütmektedir.

Sahra Altı Afrika ülkeleriyle Türkiye arasındaki sivil toplum temelli ilişkiler, kamu diplomasisi pratikleri ve Afrika sineması üzerinden kimlik inşası gibi konularda yayımlanmış çalışmaları bulunan Dr. Baydemir, hem akademik hem de uygulamalı çalışmalarında Türkiye'nin küresel ölçekte yumuşak güç unsurlarını güçlendirmeye yönelik özgün katkılar sunmaktadır.

Halen uluslararası ilişkiler ve Afrika çalışmaları alanında bağımsız araştırmalarına ve saha projelerine devam etmektedir.

Dr. Mehmet Baydemir is a researcher specializing in public diplomacy, educational diplomacy, and soft power within the field of international relations. His research interests focus primarily on relations with Sub-Saharan African countries, as well as the Latin America and Caribbean region, African cinema, faith-based public diplomacy, and international student mobility. For many years, he has particularly examined Türkiye's policies aimed at strengthening educational and cultural ties with developing countries, as well as the economic and social impacts of international students.

As a member of the Scientific Board of the International Student Associations Federation (UDEF), he conducts field research on the adaptation

processes of international students in Türkiye, their economic contributions, and education policies.

Dr. Baydemir has published studies on topics such as civil society-based relations between Türkiye and Sub-Saharan African countries, public diplomacy practices, and identity construction through African cinema. Through both his academic and applied work, he makes original contributions to strengthening Türkiye's global soft power capacity.

He is currently continuing his independent research and field projects in the areas of international relations and African studies.

Kitap Hakkında

Uluslararası Öğrencilerin Türkiye Ekonomisine Katkıları

Harcamalar, Deneyimler, Algular

Bu kitap, Türkiye’de eğitim gören uluslararası öğrencilerin 2023/24 dönemi itibarıyla Türkiye ekonomisine sağladıkları doğrudan ve dolaylı katkıları kapsamlı bir şekilde analiz etmektedir. Son yıllarda dünya genelinde hızla artan uluslararası öğrenci hareketliliği, yükseköğretim sektörlerini ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan etkileyen önemli bir faktör haline gelmiştir. Türkiye de bu dinamik süreçte hem bölgesel hem de küresel ölçekte yükselen bir eğitim destinasyonu olarak öne çıkmaktadır.

Çalışmada, Türkiye’deki uluslararası öğrencilerin ekonomik etkilerini belirlemek amacıyla 83 ülkeden 2.757 öğrenci ile gerçekleştirilen geniş ölçekli bir anket kullanılmıştır. Öğrencilerin öğrenim ücretleri, barınma, gıda, ulaşım, giyim, kişisel bakım ve sosyal faaliyetler gibi harcama kalemleri detaylı biçimde incelenmiş; bu harcamaların ülke ekonomisine sağladığı toplam katkı döviz karşılıklarıyla birlikte hesaplanmıştır. Bunun yanında öğrencilerin Türkiye’deki yaşam maliyetlerine ilişkin algıları, memnuniyet düzeyleri ve toplumsal entegrasyon deneyimleri de kitapta önemli bir yer tutmaktadır.

Bulgular Türkiye’nin uluslararası öğrenciler sayesinde yıldan yıla artan ekonomik bir hacme ulaştığını, öğrencilerin yalnızca eğitim sektörüne değil; hizmet, perakende, konaklama ve ulaşım gibi alanlara da ciddi katkılar sunduğunu göstermektedir. Elde edilen veriler, Türkiye’nin uluslararası öğrenci politikalarının ekonomik açıdan stratejik bir unsur haline geldiğini ortaya koymakta ve karar alıcılara önemli bir yol haritası sunmaktadır. Bu çalışma, Türkiye’de uluslararası öğrenciliğin çok boyutlu yapısını anlamak için temel bir referans niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası öğrenciler; Eğitim ekonomisi; Öğrenci harcamaları; Türkiye ekonomisi; Öğrenci deneyimleri

About the Book

Economic Contributions of International Students in Türkiye Expenditures, Experiences, and Perceptions

This book presents a comprehensive analysis of the direct and indirect contributions made by international students studying in Türkiye to the Turkish economy as of the 2023/24 academic year. In recent years, the rapid increase in international student mobility worldwide has become a major factor affecting higher education sectors economically, socially and culturally. Within this dynamic process, Türkiye has emerged as a rising education destination both regionally and globally.

The study utilizes a large-scale survey conducted with 2,757 students from 83 countries to determine the economic impacts of international students in Türkiye. Expenditure items such as tuition fees, accommodation, food, transportation, clothing, personal care, and social activities were examined in detail, and the total contribution these expenditures provide to the country's economy was calculated together with their foreign currency (USD) equivalents. In addition, students' perceptions of living costs in Türkiye, their satisfaction levels, and their social integration experiences are given significant coverage in the book.

The findings demonstrate that Türkiye has reached an ever-increasing economic volume year by year thanks to international students, and that students make substantial contributions not only to the education sector but also to services, retail, accommodation, transportation and other related sectors. The data obtained reveal that Türkiye's international student policies have become a strategically important element in economic terms and provide decision-makers with a significant roadmap. This study serves as a fundamental reference for understanding the multidimensional nature of international student mobility in Türkiye.

Keywords: International students; Education economics; Student expenditures; Türkiye economy; Student experiences

ÖN SÖZ

Küreselleşen dünyada yükseköğretim, ülkeler arasındaki ekonomik ve kültürel etkileşimi güçlendiren en önemli dinamiklerden biri haline gelmiştir. Türkiye stratejik coğrafi konumu, köklü eğitim kurumları ve misafirperver yapısıyla uluslararası öğrenciler için önemli bir eğitim merkezi olma yolunda ilerlemektedir. Ancak, uluslararası öğrencilerin Türkiye’deki varlığının yalnızca akademik bir konu olarak ele alınması yeterli değildir. Bu öğrencilerin ülke ekonomisine, yerel piyasalara ve topluma sağladığı katkılar da büyük önem taşımaktadır.

Bu kitap, uluslararası öğrencilerin Türkiye ekonomisine olan doğrudan ve dolaylı etkilerini detaylı bir şekilde analiz ederek, eğitim harcamalarından barınmaya, gıda tüketiminden sosyal yaşama kadar geniş bir perspektiften değerlendirmeler sunmaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin Türkiye’deki mali koşullara dair algıları, karşılaştıkları ekonomik zorluklar ve fırsatlar da kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Kitapta sunulan bulgular, Türkiye’nin uluslararası öğrenci politikalarına dair gelecekteki stratejik planlamalara ışık tutacak niteliktedir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında uluslararası öğrencilere yönelik sağladıkları destekler ve yürüttükleri değerli çalışmalar nedeniyle Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) ve Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu’na (UDEP) içtenlikle teşekkür ederiz. Uluslararası öğrencilerin Türkiye’de daha iyi koşullarda eğitim alabilmesi ve uyum süreçlerinin kolaylaştırılması adına sundukları katkılar takdire şayandır.

Bu kitabın uluslararası öğrencilere yönelik politika geliştiren kamu kurumları, üniversiteler, araştırmacılar ve politika yapımcılar için önemli bir kaynak olmasını umuyor, uluslararası öğren-

cilerin Türkiye'deki yaşamına dair daha geniş bir anlayış geliştirmek isteyen herkesin bu çalışmada değerli bilgiler bulacağını düşünüyoruz.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor, okuyuculara faydalı olmasını diliyoruz.

Mehmet Ali BOLAT
Mehmet BAYDEMİR
20.11.2025

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	xi
TABLO LİSTESİ	xv
GRAFİK LİSTESİ	xvi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
TÜRKİYE'DE ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN MEVCUDİYETİ	9
İKİNCİ BÖLÜM	
ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN EKONOMİK HARCAMALARI	21
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN TÜRK EKONOMİSİNE KATKILARI	53
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN TÜRKİYE'DEN MEMNUNİYET DURUMLARI	59
SONUÇ	91
KAYNAKÇA	95
DİZİN	99

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. 2002-2024 Yılları Arası Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Sayısı ve Profili	12
Tablo 2. 2023/24 Döneminde Türkiye’de Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı ve Toplamı	14
Tablo 3. Ankete Katılan Uluslararası Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı	16
Tablo 4. Türkiye Burslusunu musunuz?	19
Tablo 5. Ankete Katılan Uluslararası Öğrencilerin Herhangi Bir İşte Çalışma Durumu	22
Tablo 6. Ankete Katılan Uluslararası Öğrencilerin Aylık Geliri	25
Tablo 7. Uluslararası Öğrencilerin Yıllık Üniversite Öğrenim Ücreti Katkıları	28
Tablo 8. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Ders Kitapları, Kırtasiye, Fotokopi ve Benzeri Harcaması	29
Tablo 9. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Barınma Harcaması	31
Tablo 10. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Gıda ve Alkolsüz İçecek Harcaması	32
Tablo 11. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Giyim ve Ayakkabı Harcaması	34
Tablo 12. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Fatura Harcaması	36
Tablo 13. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Eğlence Harcaması	39
Tablo 14. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Kişisel Bakım Harcaması	41
Tablo 15. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Ulaşım Harcaması	43
Tablo 16. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Sağlık Harcaması	46
Tablo 17. Uluslararası Öğrencilerin Aylık Ortalama Alkol ve Sigara Harcaması	47
Tablo 18. Türkiye’de Okuma Maliyeti	61

Tablo 19. Türkiye’de Barınma Maliyeti	66
Tablo 20. Türkiye’de Gıda ve İçecek Maliyeti	69
Tablo 21. Alışveriş İmkânlarının Yeterliliği	74
Tablo 22. Yeme-İçme İşletmelerinin Sayısal Yeterliliği	77
Tablo 23. Giyim Mağazalarının Sayısal Yeterliliği	81
Tablo 24. Türk Öğrencilerle İlişkilerinizi Nasıl Değerlendiriyorsunuz?	85
Tablo 25. Türk Halkının Size Davranışını Nasıl Değerlendiriyorsunuz?	86
Tablo 26. İşletme Sahiplerinin Size Davranışını Nasıl Değerlendiriyorsunuz?	88

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Uluslararası Öğrencilerin Yıllık Harcamalarının Oransal Dağılımı	52
--	----